

ปัจจัยทำนายความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา ในยุควิถีชีวิตใหม่เพื่อป้องกันและเลี่ยงโรคระบาด ของมารดาหลังคลอด โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี

Factors Predicting Breastfeeding Intention among Postpartum Mothers in the New Normal Era, Nopparat Rajathanee Hospital

วนิดา ขวเจริญพันธ์¹ ศิริพร ฉายาทับ^{2*} อาทิตยา แก้วน้อย³ ศรีณธร มังคะมณี⁴ เฉลิมขวัญ ศรีสุวรรณ⁵

Wanida Chawajaroenpan¹ Siriporn Chayathab^{2*} Arthitaya Kaeonoi³

Sarinthorn Mungkhamanee⁴ Chalermkwan Srisuwan⁵

¹วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนพรัตน์วชิระ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กรุงเทพฯ, ประเทศไทย 10230

¹Boromrajonani College of Nursing, Nopparatratwachira, Faculty of Nursing,

Praboromrajchanok Institute, Bangkok Thailand 10230

²คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม นครปฐม, ประเทศไทย 73000

²Faculty of Nursing, Nakhon Pathom Rajabhat University, Nakhon Pathom, Thailand 73000

³คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ชลบุรี, ประเทศไทย 20250

³Panyapiwat Institute of Management, School of Nursing, Chon Buri Thailand 20250

⁴วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราชนบุรี คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก ราชบุรี, ประเทศไทย 70000

⁴Boromrajonani College of Nursing, Ratchaburi, Faculty of Nursing,

Praboromrajchanok Institute, Ratchaburi Thailand 70000

⁵โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี กรุงเทพฯ, ประเทศไทย 10230

⁵Nopparatratthathane Hospital, Bangkok Thailand 10230

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงทำนาย เพื่อหาปัจจัยทำนายความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา ในยุควิถีชีวิตใหม่ กลุ่มตัวอย่างคือ มารดาหลังคลอด จำนวน 370 คน ณ โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนมีนาคม-มิถุนายน 2566 คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาและการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมของมารดาในระยะหลังคลอดในยุควิถีชีวิตใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก

ผลการศึกษาพบว่า มารดาหลังคลอดมีความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาและการป้องกันการติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 55.1 ($\bar{X}$ 14.75, SD = 2.22) การรับรู้ประโยชน์ต่อการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 55.7 ($\bar{X}$ 38.41, SD = 4.86) การรับรู้อุปสรรคต่อการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 42.7 ($\bar{X}$ 45.94, SD = 9.83) การรับรู้ความสามารถของตนเองอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 46.5 ($\bar{X}$ 62.36, SD = 11.44) การสนับสนุนทาง

Corresponding Author: *Email: siriporncha@gmail.com

ได้รับทุนสนับสนุนจาก วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนพรัตน์วชิระ คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

วันที่รับ (received) 26 ก.ย. 2566 วันที่แก้ไขเสร็จ (revised) 8 พ.ย. 2566 วันที่ตอบรับ (accepted) 19 พ.ย. 2566

สังคมของมารดาในระยะหลังคลอดอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 48.1 ($\bar{X}$ 44.08, SD = 11.01) และปัจจัยด้านอายุ อาชีพ และการรับรู้ประโยชน์ในการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดาสามารถร่วมทำนายความตั้งใจในการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาในระยะหลังคลอดในยุควิถีชีวิตใหม่เพื่อป้องกันและเลี่ยงโรคระบาดได้ร้อยละ 12.9 (R^2 = .129) ข้อเสนอแนะ ควรมีการพัฒนาแนวปฏิบัติสำหรับพยาบาลในการ ส่งเสริมการรับรู้ประโยชน์ของการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาในการป้องกันและหลีกเลี่ยงการระบาดของโรค

คำสำคัญ: ปัจจัยทำนาย ความตั้งใจในการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา มารดาหลังคลอด ยุควิถีชีวิตใหม่

Abstract

This predictive research aimed to identify factors predicting breastfeeding Intention among postpartum mothers in the new normal era. Three hundred and seventy postpartum mothers admitted to Nopparat Rajathanee Hospital were purposively selected according to preset criteria. Data were collected during March to June 2023, using self-administered questionnaire which consisted of personal information; knowledge about breastfeeding and prevention of Covid-19 infection; perceived benefits, perceived barriers, and perceived self-efficacy; and received social supports, of the postpartum mothers in the new normal era. Data were analyzed by using descriptive statistics and Logistic Regression.

Results showed that 55.1% of the samples had the knowledge about breastfeeding and prevention of Covid-19 infection at moderate level ($\bar{X}$ = 14.75, SD = 2.22); 55.7% had perceived benefits of breastfeeding at high level ($\bar{X}$ = 38.41, SD = 4.86), 42.7% had perceived barriers of breastfeeding at moderate level ($\bar{X}$ = 45.94, SD = 9.83), and 46.5% had perceived self-efficacy at low level ($\bar{X}$ = 62.36, SD = 11.44). Almost half of the samples (48.1%) received social supports at low level ($\bar{X}$ = 44.08, SD = 11.01). Maternal age, occupation, and perceived benefits of breastfeeding combined accounted for 12.9% (R^2 = .129) of the variation of breastfeeding intention during postpartum period in the new normal era among the samples of this study. Recommendations: Guidelines for nurses in promoting perceived benefits of breastfeeding in preventing and avoiding disease outbreaks should be developed.

Keyword: Factors Predicting, Breastfeeding Intention, Postpartum Mothers New Normal Era

บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ค้นพบครั้งแรกในมณฑลหูเป่ย์ ประเทศจีน เดือนธันวาคม 2019 ต่อมาแพร่กระจายของเชื้อไปทั่วโลก จนกลายเป็นปัญหาด้านสุขภาพและความท้าทายด้านสุขภาพทั่วโลก การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั่วโลก ส่งผลกระทบให้รัฐบาลประเทศต่างๆ ต้องวางมาตรการเร่งด่วนเพื่อจัดการกับการแพร่ระบาดของโรค¹ ทั้งที่ข้อมูลและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของการรับมือกับเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลกระทบต่อประชากรทั่วไปยังมียังจำกัด

องค์ความรู้การเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จาก

องค์การอนามัยโลกรายงานว่า ยังไม่พบการแพร่กระจายเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากมารดาผ่านทางน้ำนมขณะเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา จึงไม่ควรงดเว้นการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา² แม้กระทั่งมารดาที่ตรวจพบเชื้อยังคงสามารถเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาได้ โดยล้างมือบ่อยๆ ด้วยสบู่และน้ำ หรือใช้แอลกอฮอล์เช็ดมือก่อนสัมผัสบุตร สวมหน้ากากอนามัยขณะให้นมจามหรือไอใส่กระดาษทิชชูและล้างมืออีกครั้ง ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อพื้นผิวที่มารดาสัมผัสเป็นประจำ และสิ่งสำคัญคือต้องเปลี่ยนหน้ากากอนามัยทันทีที่ชื้นและไม่ควรนำหน้ากากมาใช้ซ้ำหรือสัมผัสที่ด้านหน้าของหน้ากากอนามัย^{2,3} สมาคมโรคติดต่อในเด็กแห่งประเทศไทย⁴ ได้เผยแพร่แนวปฏิบัติของมารดาหลังคลอดที่สงสัยจะติดเชื้อ หรือติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

และอาการไม่รุนแรง สามารถให้นมมารดาได้ แต่ต้องป้องกันการแพร่กระจายเชื้ออย่างเคร่งครัด กรณีมารดามีอาการรุนแรงควรให้ญาติที่มีสุขภาพแข็งแรงช่วยบีบเก็บน้ำนม เช่น สามีหรือผู้ช่วยเลี้ยงบุตร และป้องกันการติดเชื้อ แยกบุตรที่เกิดจากมารดาที่สงสัยจะติดเชื้อ หรือติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากบุตรรายอื่น

ผลกระทบของมารดาหลังคลอดที่เผชิญหน้ากับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เป็นโรคอุบัติใหม่ มารดาที่คลอดบุตรในช่วงระหว่างการแพร่ระบาด มีความกังวลว่าตนเองจะติดเชื้อ และมีภาวะซึมเศร้าภายหลังคลอดซึ่งอาจส่งผลต่อการตัดสินใจเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา⁵ จากการรวบรวมข้อมูลการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาทั่วโลกในปี ค.ศ. 2013 - 2018 พบว่าการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาเพียงอย่างเดียวจนกระทั่ง 6 เดือน พบเพียงร้อยละ 44⁶ อย่างไรก็ตามประเทศไทยตั้งเป้าหมายเดียวกับองค์การอนามัยโลกซึ่งเป้าหมายการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาอย่างเดียว 6 เดือนไว้ที่ร้อยละ 50 ในปี 2568⁷ แต่จากผลการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2562 ขององค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติและสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดาอย่างเดียวในทารกอายุ 0-5 เดือน พบเพียงร้อยละ 14⁸ จะเห็นได้ว่าอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดาในประเทศไทยยังไม่บรรลุเป้าหมาย จึงสะท้อนได้ว่า ความรู้ การรับรู้ ความตั้งใจของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มักรับเป็นปัญหาอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า น้ามนมารดามีสารอาหารที่เป็นประโยชน์ ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกันต่อการติดเชื้อของระบบทางเดินอาหาร และระบบทางเดินหายใจ ทำให้บุตรมีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์และสามารถป้องกันโรคมุมิแพ้ได้ รวมทั้งยังมีความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาสมองและระดับสติ ปัญญา มารดาที่ให้นมบุตรอยู่ใกล้ชิด สัมผัสโอบกอดบุตร ทำให้มีความรักความผูกพันกับมารดาและมีความมั่นคงทางอารมณ์⁹ มีผลต่อการพัฒนาทางด้านอารมณ์และจิตใจของเด็ก เพิ่มสัมพันธ์ภาพระหว่างมารดาและบุตร การเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดามีประโยชน์ทั้งต่อมารดาและบุตรรวมถึงประเทศชาติ เพราะเป็นการเริ่มต้นสร้างเสริมสุขภาพและคุณภาพของประชากรของประเทศ

ส่วนการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาในระยะหลังคลอด ขณะที่นอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาลก่อนกลับบ้านเป็นระยะที่มีความสำคัญมาก เพราะมารดาเริ่มให้นมบุตรในครั้งแรก

หากมารดาหลังคลอดเกิดปัญหาและอุปสรรคในการให้นมบุตรก็จะทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาในระยะหลังเมื่อกลับบ้าน จะส่งผลกระทบต่อความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา โดยพบว่าอุปสรรคในการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาจะมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)¹⁰ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์สูงกับการเริ่มต้นและระยะเวลาในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา คือ ความตั้งใจ เป็นผลจากการรับรู้ประโยชน์ว่านมมารดาเป็นนมที่ดีที่สุดสำหรับบุตร ร่วมกับการได้รับการสนับสนุนทางสังคม การได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลในครอบครัวและเพื่อนสนิท^{11 12 13} นอกจากนี้ปัจจัยการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม ร่วมกันทำนายการเลี้ยงดูบุตรด้วย นมมารดาอย่างเดียว 4-6 สัปดาห์ได้ร้อยละ 28.3 ในมารดาภายหลังคลอดที่มีภูวณ้ำหนักเกินและอ้วนก่อนตั้งครรภ์¹³ และพบว่าทัศนคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการรับรู้สมรรถนะแห่งตนสามารถทำนายความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมแม่อย่างเดียวในสตรีตั้งครรภ์วัยรุ่นได้ร้อยละ 29.2¹⁴ รวมถึงงานวิจัยที่ศึกษาพบว่า ความรู้ ทัศนคติ บรรทัดฐานกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ในการควบคุมการให้นมมารดา สถานะการทำงาน สามารถทำนายการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาอย่างเดียว 4 เดือนได้¹⁵

สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงทำให้มารดาและครอบครัว เกิดความกังวลว่า การเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาอาจทำให้บุตรเกิดการติดเชื้อได้ ทำให้ไม่ยากเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาในระยะหลังคลอด อย่างไรก็ตามการศึกษาความตั้งใจของมารดาในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา รวมถึงปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา ขณะที่พักรักษาในโรงพยาบาลในระยะหลังคลอด เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนส่งเสริมการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาเพียงอย่างเดียวในระยะยาวจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้อัตราการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาเพียงอย่างเดียวในประเทศเพิ่มขึ้น

สำหรับโรงพยาบาลนพรัตนราชธานี การเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาในระยะหลังคลอด ในช่วงเวลาที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า มีการสอนการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา เช่นเดียวกับก่อนมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แต่จะเน้นเรื่องการใส่สวมหน้ากากอนามัย การล้างมือก่อนสัมผัสบุตรในมารดาทุกคน ซึ่งพบว่าบางครั้ง

มารดาไม่ได้ปฏิบัติตามในเรื่องการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ
กรณีมารดาที่ติดเชื้อโควิดมีการแยกห้องพัก จากมารดาที่ไม่ติดเชื้อ
และหลังจากมีการสอนมารดาในระยะหลังคลอดในระยะ
1-2 วันแรก ซึ่งบางรายน้ำนมยังไม่ไหล แต่มารดาต้องออกจาก
โรงพยาบาล โดยปกติจะให้นอนโรงพยาบาลไม่เกิน 48 ชั่วโมง
ทำให้ยังไม่ได้ประเมินเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา
อย่างต่อเนื่อง และไม่ได้มีการติดตามต่อหลังกลับบ้าน
ซึ่งสอดคล้องกับจากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ได้ดูแลมารดา
ในระยะหลังคลอด พบว่า ระยะหลังคลอดมารดายังมีปัญหา
ในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา เช่น ทักษะการให้นมบุตร
ไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะมารดาหลังคลอดครั้งแรก ซึ่งปัญหา
และอุปสรรคที่พบบ่อยในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาในระยะ
หลังคลอดได้แก่ การปวดแผลฝีเย็บและปวดแผลผ่าตัดคลอด
ปวดมดลูก เต้านมคัดตึง ความเหนื่อยล้าจากการคลอด
ประสบการณ์การคลอดที่เพิ่งผ่านมา ความเจ็บป่วยของมารดา
การแยกมารดาและบุตรหลังจากคลอด ปัญหาสุขภาพบุตร

ดังนั้น ความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา
ความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา และการป้องกันการติดเชื้อ
ไวรัสโคโรนา 2019 การรับรู้ประโยชน์ต่อการเลี้ยงดูบุตรด้วย
นมมารดา การรับรู้อุปสรรคต่อการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา
การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม
โดยเฉพาะในระยะหลังคลอดเป็นช่วงเวลาที่มีความสำคัญ
และมีผลต่อการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา ในระยะยาว
โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส
โคโรนา 2019 ทำให้มีข้อจำกัดทั้งในเรื่องของการให้บริการ
การให้ความรู้ การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเลี้ยงดูบุตร
ด้วยนมมารดา เพื่อให้เกิดผลความสำเร็จในการเลี้ยงดูบุตร
ด้วยนมมารดาไปพร้อมกับความปลอดภัยจากการติดเชื้อไวรัส
โคโรนา 2019 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยทำนาย
ความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาในยุควิถีชีวิตใหม่
เพื่อป้องกันและเลี่ยงโรคระบาด นำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทาง
ในการช่วยเหลือดูแลมารดาหลังคลอดในการให้นมบุตร นำไปสู่
การสร้างแนวทางการส่งเสริมการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาที่
เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ในการเลี้ยงดู
บุตรด้วยนมมารดา และการป้องกันการติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา
2019

2. เพื่อศึกษาการรับรู้ประโยชน์ต่อการเลี้ยงดูบุตร
ด้วยนมมารดา การรับรู้อุปสรรคต่อการเลี้ยงดูบุตรด้วย
นมมารดา การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุน
ทางสังคม ของมารดาในระยะหลังคลอดในวิถีชีวิตใหม่
เพื่อป้องกันและเลี่ยงโรคระบาด

3. เพื่อหาปัจจัยทำนายความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตร
ด้วยนมมารดาของมารดาในระยะหลังคลอดในวิถีชีวิตใหม่
เพื่อป้องกันและเลี่ยงโรคระบาด

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนม
มารดา และการป้องกันการติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 การรับรู้
ประโยชน์ต่อการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา การรับรู้อุปสรรค
ต่อการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา การรับรู้ความสามารถ
ของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม ของมารดาในระยะ
หลังคลอดในวิถีชีวิตใหม่เพื่อป้องกันและเลี่ยงโรคระบาดมีผล
ต่อความความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาในระยะ
หลังคลอดในยุควิถีชีวิตใหม่เพื่อป้องกันและเลี่ยงโรคระบาด

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงทำนาย (Predictive
research)

ประชากร คือ มารดาหลังคลอดทุกคนที่รับไว้ใน
ตึกหลังคลอด โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี

กลุ่มตัวอย่าง การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดกลุ่ม
ตัวอย่าง โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
ครั้งนี้ด้วยค่าความเชื่อมั่น .95 เปอร์เซ็นต์ โดยใช้สูตร Yamane¹⁷
กลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้คือ 356 ราย และเพิ่มกลุ่มตัวอย่าง
ร้อยละ 10 คิดเป็น 35 ราย ในกรณีที่ข้อมูลสำคัญไม่ครบถ้วน
ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ 370 ราย

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เป็นการเลือกแบบเจาะจง
(purposive sampling) โดยเลือกมารดา หลังคลอดที่รับไว้ใน
ตึกหลังคลอด โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี โดยมีเกณฑ์
ในการคัดเลือกเข้ากลุ่ม (Inclusion criteria) ดังนี้ 1) มารดา
หลังคลอดทั้งคลอดปกติและผ่าตัดคลอดในตึกหลังคลอด
2) มารดาหลังคลอดสื่อสารภาษาไทยรู้เรื่อง 3) ยินยอมเข้าร่วม
ทำการวิจัย เกณฑ์ในการคัดออกจากกลุ่ม (Exclusion criteria)
มารดาหลังคลอดที่ไม่สามารถเข้าร่วมในช่วงเวลาที่กำหนด
เช่น มารดาที่สื่อสารภาษาไทยไม่ได้ มารดาที่มีข้อห้ามในการ

เลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา และเกณฑ์ยุติการเข้าร่วมวิจัย
ในมารดาหลังคลอดปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามผู้วิจัยพัฒนาจากงานวิจัย^{18,19}
หาคุณภาพของเครื่องมือผ่านการหาความตรงตามเนื้อหา
และตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
3 ท่าน ได้ค่าเท่ากับ 0.89 พร้อมทั้งทำการปรับปรุงแก้ไขตาม
ข้อเสนอแนะ และนำไปหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือกับมารดา
หลังคลอดที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย
ได้แก่ แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรด้วย
นมมารดาและการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019
แบบสอบถามการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค การรับรู้
ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคม
ของมารดาในระยะหลังคลอดในยุควิถีชีวิตใหม่ คำนวณหาค่า
ความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความ
เชื่อมั่นที่ 0.60, 0.86, 0.92, 0.96 และ 0.97 ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเสนอโครงการวิจัยต่อคณะกรรมการพิจารณา
การศึกษาวิจัยในคนโรงพยาบาลนพรัตนราชธานี ได้ใบรับรอง
เลขที่ 7/2566 ลงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2566 ผู้วิจัยแนะนำตนเอง
พร้อมกับแจ้งวัตถุประสงค์การทำวิจัย สิทธิในการปฏิเสธและ
หากสมัครใจให้ลงนามในใบยินยอมการเข้าร่วมวิจัย กรณีที่
มารดาหลังคลอดอายุไม่ถึง 20 ปี ให้ผู้ปกครองเซ็นใบยินยอม
ร่วมด้วย และแจ้งผู้เข้าร่วมวิจัยว่าในการตอบแบบสอบถามใน
ครั้งนี้คณะผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเป็นความลับ ชื่อและรายงาน
การวิจัยจะเสนอผลในภาพรวม และผู้เข้าร่วมวิจัยมีสิทธิปฏิเสธ
การเข้าร่วมการวิจัยได้ เมื่อทำการวิจัยเรียบร้อยแล้ว จะทำลายข้อมูล
ทั้งโดยการย่อยกระดาษภายใน 1 ปี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมีนาคม
2566 ถึง มิถุนายน 2566 ดังนี้

1. ประธานโรงพยาบาลนพรัตนราชธานี เพื่อขอ
จริยธรรมวิจัยและขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลวิจัย
2. ประธานหัวหน้าหน่วยงานหลังคลอด เพื่อชี้แจง
วัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูลวิจัย จำนวนกลุ่มตัวอย่าง และ

วันเวลาที่เข้าเก็บข้อมูลวิจัย

3. ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยตามวันและเวลาที่
กำหนดโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้
สถานภาพสมรส สิทธิการคลอด วิธีการคลอด ประสบการณ์
ในการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา ความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตร
ด้วยนมมารดา วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ
2. ข้อมูล ความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา
และการป้องกันการติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 การรับรู้
ประโยชน์ต่อการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา การรับรู้อุปสรรคต่อ
การเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา การรับรู้ความสามารถของตนเอง
และการสนับสนุนทางสังคม ความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วย
นมมารดา วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ปัจจัยทำนายโดยการวิเคราะห์
การถดถอยโลจิสติก

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนมีนาคม
ถึงเดือนมิถุนายน 2566 จากมารดาหลังคลอด 370 ราย
โรงพยาบาลนพรัตนราชธานี ผลการศึกษามีดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล
ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุ
20-29 ปี ร้อยละ 49.2 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ร้อยละ 50.8 รองลงมาเป็นระดับประถมศึกษาคิดเป็น
ร้อยละ 39.7 อาชีพแม่บ้านหรือไม่มีอาชีพคิดเป็นร้อยละ 38.9
รองลงมาเป็นลูกจ้างคิดเป็นร้อยละ 27 รายได้ส่วนใหญ่พอเพียง
ร้อยละ 63.2 สถานภาพสมรสคู่คิดเป็นร้อยละ 95.1 กลุ่ม
ตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีสิทธิการคลอดคิดเป็นร้อยละ 60.8 จำนวน
ครั้งการคลอด 2-3 ครั้งคิดเป็น ร้อยละ 54.9 วิธีการคลอดทาง
ช่องคลอดร้อยละ 73.2 และร้อยละ 44.1 ไม่มีประสบการณ์
ในการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา มีความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วย
นมมารดาในระยะหลังคลอดในวิถีชีวิตใหม่เพื่อป้องกันและ
เลี่ยงโรคระบาด 6 เดือนขึ้นไป ร้อยละ 50.8 และมากกว่า
3 เดือนแต่น้อยกว่า 6 เดือน ร้อยละ 23.5
2. ความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา
และการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ผลการศึกษาพบว่ามารดาที่มีความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาและการป้องกันการติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 55.1 ($\bar{X}$ 14.75, SD = 2.22) พิจารณารายข้อพบว่ามีความรู้เรื่องนมมารดามีสารอาหารครบถ้วนภายหลังลูกดูดนมจนอิ่มแล้วควรไล่ลมให้ลูกเรอทุกครั้งเพื่อป้องกันอาการท้องอืด ควรให้ลูกดูดนมสลับกันทั้งสองข้างนานข้างละ 10-15 นาทีทุกครั้ง นมมารดามีภูมิคุ้มกันต่อการติดเชื้อระบบทางเดินหายใจและการที่มารดาให้ลูกดูดนมบ่อย ๆ จะทำให้ดลูกเข้าอู่ได้เร็วขึ้น คิดเป็นร้อยละ 97.3, 93.2, 89.7, 76.8 และ 73.6 ตามลำดับ

3. การรับรู้ประโยชน์ต่อการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา การรับรู้อุปสรรคต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมของมารดาในระยะหลังคลอดในวิถีชีวิตใหม่เพื่อป้องกันและเลี้ยงโรคระบาด

ผลการศึกษาพบว่ามารดาที่รับรู้ประโยชน์ต่อการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 55.7 ($\bar{X}$ 38.41, SD = 4.86) พิจารณารายข้อที่พบว่ามารดาเห็นด้วยมากที่สุดในการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดาทำให้ลูกมีสุขภาพแข็งแรง การเลี้ยงลูกด้วยนมมารดาเป็นน้ำนมที่มีคุณค่าทางอาหารมาก และการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดาเป็นสิ่งที่ดีสำหรับลูก คิดเป็นร้อยละ 60.5, 56.5, และ 54.6 ตามลำดับ

การรับรู้อุปสรรคต่อการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 42.7 ($\bar{X}$ 45.94, SD = 9.83) พิจารณารายข้อที่พบว่ามารดาเห็นว่าเป็นอุปสรรคต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ได้แก่ หากที่ทำงานของท่านไม่มีห้องเก็บน้ำนม ท่านไม่มั่นใจว่าจะเลี้ยงลูกด้วยนมมารดานาน 6 เดือนและ ท่าน

กังวลเมื่อต้องเปลี่ยนจากเลี้ยงลูกด้วยนมมารดาไปเป็นนมผสม เมื่อต้องกลับไปทำงาน คิดเป็นร้อยละ 60.5, 56.5, และ 54.6 ตามลำดับ

การรับรู้ความสามารถของตนเองอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 46.5 ($\bar{X}$ 62.36, SD = 11.44) พิจารณารายข้อที่พบว่ามารดาขาดความมั่นใจในเรื่องของการใส่หน้ากาก เพื่อป้องกันเชื้อโควิด 19 ก่อนให้นมลูกได้ทุกครั้ง รองลงมา คือ ทำในการให้นมทั้งท่านั่งและท่านอน และสามารถให้ลูกอมหัวนมเข้าลิ้นจนเหงือกกดบริเวณลานนม ตามลำดับ ส่วนข้อที่มารดาที่มีความมั่นใจมากที่สุดที่จะปฏิบัติได้คือ สามารถงดเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสม เช่น ยาต้องเหล้า ในระยะให้นมบุตร เมื่อมีอาการเต้านมคัดตึงสามารถใช้ผ้าชุบน้ำอุ่นประคบแล้วจึงบีบน้ำนมออกด้วยมือได้ และเมื่อมีปัญหาสุขภาพหรือเจ็บป่วยคิดว่าสามารถไปปรึกษาแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ตามลำดับ

การสนับสนุนทางสังคมของมารดาในระยะหลังคลอดอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 48.1 ($\bar{X}$ 44.08, SD = 11.01) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามารดาได้รับการสนับสนุนในด้านการทำงานบ้าน เพื่อให้มารดามีเวลาในการพักผ่อนหรือเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา ครอบครัวช่วยเหลือลูก เช่น อุ้มลูก เปลี่ยนผ้าอ้อม และคอยรับฟังปัญหา ช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา คอยให้กำลังใจ ปลอบโยน เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดาตามลำดับ สำหรับข้อที่ได้รับการสนับสนุนน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดหาหนังสือ หรือเอกสารที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาให้และการคอยเตือนให้ดูรายการโทรทัศน์หรือวิทยุเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา

ตาราง แสดง ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาอย่างเดียวย 6 เดือน (n = 370)

ปัจจัย	B	S.E.	Wald	OR	95% CI adj.	p-value
ความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา/						
การป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	.015	.052	.077	1.015	0.915-1.125	.782
การรับรู้ประโยชน์ต่อการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา	.050	.024	4.243	1.051	1.002-1.102	.039*
การรับรู้ความสามารถของตนเอง	.016	.011	2.337	1.017	0.995-1.038	.126
การสนับสนุนทางสังคม	.002	.011	.033	1.002	0.981-1.024	.855
อายุ	.500	.240	4.336	1.649	1.030-2.641	.037*
การศึกษา	.782	.408	3.683	2.187	0.983-4.863	.055
อาชีพ	.649	.232	7.837	1.914	1.215-3.016	.005*
Constant	-3.690	1.271	8.430	.025		.004

Nagelkerke R² = .129, Overall Percentage = 63.0

จากตารางการวิเคราะห์ด้วยสถิติถดถอยโลจิสติกพบว่าความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา การป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การรับรู้ประโยชน์ต่อการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา การรับรู้ความสามารถของตนเอง การสนับสนุนทางสังคม อายุ การศึกษาและอาชีพ สามารถร่วมกันทำนายความผันแปรของความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาของมารดาในระยะหลังคลอดในวิถีชีวิตใหม่เพื่อป้องกันและเลี่ยงโรคระบาดได้ร้อยละ 12.9 (Nagelkerke $R^2 = .129$) โดยรวมสมการทำนายได้ถูกต้องร้อยละ 63 (Overall Percentage = 63.0) แต่มีอายุ อาชีพ และการรับรู้ประโยชน์ในการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดาที่สามารถทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาปัจจัยทำนายความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาในระยะหลังคลอดในวิถีชีวิตใหม่เพื่อป้องกันและเลี่ยงโรคระบาดพบว่า อายุ ($\beta = 0.500, p < .05$) ระดับการศึกษา ($\beta = 0.782, p < .05$) อาชีพ ($\beta = 0.649, p < .05$) และการรับรู้ประโยชน์ในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา ($\beta = 0.050, p < .05$) สามารถร่วมทำนายได้ร้อยละ 12.9 ทำให้เห็นว่าอายุเป็นการสะท้อนพัฒนาการความสมบูรณ์ของการเจริญเติบโตตามวัย อาชีพแม่บ้านมีเวลาว่างจิงให้ความใส่ใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาสะดวก อีกทั้งการรับรู้ประโยชน์จะส่งเสริมให้มารดาตั้งใจเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาสำคัญกว่าความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาเนื่องจากในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคและแนวทางการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในวิถีใหม่ต้องอาศัยการรับรู้ว่าจะเกิดประโยชน์ต่อบุตรของตนในการป้องกันโรคไวรัสโคโรนา 2019 ยิ่งส่งเสริมให้เกิดการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาในระยะหลังคลอดได้อย่างปลอดภัย

ซึ่งสอดคล้องกับหลายงานวิจัยพบว่าปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค การรับรู้ความสามารถของตนเองและการสนับสนุนการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา ร่วมกันทำนายการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาอย่างเดียว 4-6 สัปดาห์ ในมารดาภายหลังคลอดที่มีภาวะน้ำหนักเกินและอ้วนก่อนตั้งครรภ์ ซึ่งเป็นภาวะที่มารดามีความผิดปกติย่อมเกิดความกังวลหากไม่ได้รับรู้ประโยชน์ หรืออุปสรรคในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน¹³ หรือผลงานวิจัยที่กล่าวถึงความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์สูงกับการเริ่มต้นและระยะเวลาในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา¹¹ ซึ่งความ

ตั้งใจดังกล่าวเป็นผลจากการมีความรู้และการรับรู้ประโยชน์ว่านมมารดาเป็นนมที่ดีที่สุดสำหรับบุตร ร่วมกับการได้รับการสนับสนุนทางสังคม นอกจากนี้มีการศึกษาพบว่า การเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาเพียงอย่างเดียวอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 6 เดือนให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย การรับรู้ถึงประโยชน์ของนมมารดา การได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลในครอบครัว และเพื่อนสนิท¹² และการศึกษาพบว่าอุปสรรคในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดามีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการดูลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$)¹⁰

นอกจากนี้การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาเช่นกัน สอดคล้องกับการศึกษา ที่พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองสามารถทำนายความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาเพียงอย่างเดียวได้ ($\beta = .181, p < .05$)¹⁴ แต่ผลงานวิจัยในครั้งนี้กลับพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาในระยะหลังคลอดในวิถีชีวิตใหม่เพื่อป้องกันและเลี่ยงโรคระบาดอยู่ในระดับต่ำและไม่ได้เป็นปัจจัยทำนายความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา อาจเนื่องมาจากลักษณะของกลุ่มตัวอย่างไม่มีประสบการณ์คลอด ไม่มีสิทธิในการลาคลอด และมีความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาและการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อยู่ในระดับปานกลางจึงทำให้การรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำทำให้ไม่สามารถทำนายความตั้งใจได้ดังเช่นงานวิจัยอื่น

การสนับสนุนทางสังคมในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาในระยะหลังคลอดในวิถีชีวิตใหม่เพื่อป้องกันและเลี่ยงโรคระบาดอยู่ในระดับต่ำ ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนน้อยที่สุดได้แก่ การจัดหาหนังสือ หรือเอกสารที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาให้และการคอยเตือนให้ดูรายการโทรทัศน์หรือวิทยุเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา การสนับสนุนทางสังคมในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไม่ได้เป็นปัจจัยทำนายความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาในระยะหลังคลอด สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า การสนับสนุนทางสังคมไม่มีผลต่อการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาอย่างเดียว 1 เดือน¹⁶ แต่ไม่สัมพันธ์กับการศึกษา ที่พบว่ามารดาที่ได้รับสื่อบุคคลร่วมกับสื่อเฉพาะกิจและสื่อบุคคลร่วมกับสื่ออินเทอร์เน็ต มีความตั้งใจเลี้ยงดูบุตรด้วยนมแม่อย่างเดียว²⁰

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. พยาบาลวิชาชีพ ณ หอผู้ป่วยหลังคลอดควรจัดทำแนวปฏิบัติการส่งเสริมการรับรู้ประโยชน์ในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาเพื่อป้องกันและเลี้ยงโรคระบาด
2. หอผู้ป่วยหลังคลอดควรสนับสนุนเทคนิคให้คำปรึกษาที่ส่งเสริมการรับรู้ประโยชน์การเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา และการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แก่มารดาที่กลับบ้าน
3. โรงพยาบาลควรมีการออกแบบระบบบริการที่ดูแลต่อเนื่องในการการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา และการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ณ สถานที่ทำงาน โรงงานอุตสาหกรรม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาในยุควิถีชีวิตใหม่ในกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมโดยใช้งานวิจัยเชิงกึ่งทดลอง
2. ประสิทธิภาพของแนวปฏิบัติการส่งเสริมการรับรู้ประโยชน์ในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาเพื่อป้องกันและเลี้ยงโรคระบาด
3. ศึกษาตัวแปรที่มีอำนาจการทำนายความตั้งใจในการเลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดา ที่ยังไม่ได้นำมาศึกษาในวิจัยนี้ เช่น การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ในการควบคุมการให้นมมารดา

References

1. Fauci, A.S., Lane, H.C. and Redfield, R.R. Covid-19 Navigating the Uncharted. The New England Journal of Medicine. 2020;382:1268-69.
2. World Health Organization. Breastfeeding and COVID-19 [Internet]. 2020 [cited 2020 Jul 10].
3. Kamonratananun N, Chai-ngam N, Wongwisaskul S, Sriwong K. Breastfeeding amidst the Pandemic of Covid-19. Kuakarun Journal of Nursing. 2020;27(2):175-85. (in Thai)
4. Yangthara B, Chokephaibulkit K, Wongsiridej P. Newborns care from mothers who have been diagnosed or confirmed COVID-19 [Internet]. 2020 [cited 2020 Nov 4].
5. Guvenc G, Yesilcinar İ, Ozkececi F, et al. Anxiety, depression, and knowledge level in postpartum women during the COVID-19 pandemic. Perspectives in Psychiatric Care. 2021;57(3):1449-58.
6. Nurturing the Health and Wealth of Nations: The Investment Case for Breastfeeding. New York, Geneva: UNICEF, WHO, 2017.
7. World Health Organization. Breastfeeding [Internet]. Geneva: WHO;2017 [cite 2018 May 30].
8. National Statistical Office, Thailand. Project to survey the situation of children and women in Thailand 2019, report. Complete results. Bangkok, Thailand: National Statistical Office, 2020.Thailand. (in Thai)
9. Kantaruksa K., Sansiriphun N., Prasitwattanaseree P. Development of Breastfeeding Promotion Models for Instructors Faculty of Nursing, Chiang Mai University and Nurses Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital. Nursing Journal. 2021;148(3):354-65. (in Thai)
10. Thongkorn A. Singhala K. Kuasit U. Kownakla J. Intention and barriers to breastfeeding among adolescent primiparous mothers. Research and Development Health System Journal. 2020;13(2):634-40. (in Thai)
11. Khoonphet C. Kala S. The Experience of Breastfeeding Intention among Adolescent Mothers. Printcess of Naradhiwas University Journal. 2019;11(2):1-11. (in Thai)
12. Pasuwan D. Success of Exclusive Breastfeeding for at Least the First 6 Months: A Case Study of Nakhon Pathom Province. Kuakarun Journal of Nursing. 2020;27(1):71-84. (in Thai)

13. Tipsing N, Sangin S, Suppasri P. Factors Affecting Exclusive Breastfeeding during 4-6 Week Postpartum among Mothers with Pre-pregnancy Overweight and Obese. *Journal of Nursing Science Chulalongkorn University*. 2019;31(1):72-84. (in Thai)
14. Chansiri S, Phahuwatanakorn W, Yusamran C. Influences of Breastfeeding Attitude, Subjective Norm, and Self-Efficacy on Intention to Exclusive Breastfeeding among Teenage Pregnant Women. *Journal of Nursing Science*. 2017;35(4):49-60. (in Thai)
15. Wan H., Tiansawad S.,Yimyam S. and Sriaporn P. Factors Predicting Exclusive Breastfeeding among The First Time Chinese Mothers. *Pacific Rim International Journal of Nursing Research*. 2015;19(1) 32-44.
16. Wongphinit U, Sinsuksai N, Yusamran C. Personal Factors, Social Support and Effective Suckling at Discharge in Predicting Exclusive Breastfeeding at one Month Among First-Time Mothers. *Journal of The Royal Thai Army Nursing*. 2016;17(1):88-95 (in Thai)
17. Yamane, T. *Statistics: an introductory analysis*. 3rd Ed. New York. Harper and Row Publications, 1973.
18. Tumchuae S, Kulnarid W. The study of comparison of Perceived– Benefits, Perceived–Barriers, Exclusive Breast Feeding Behavior between the Primigravida and Multipara postpartum in Saraburi Hospital. *Boromarajjonnani College of Nursing, Saraburi*; 2006. (in Thai)
19. Thuancharoen Y, Prachusilp K. The Effect of Perceived Maternal Self-Efficacy Promotion Program with Husband support on Breast feeding Practice. *Journal of Nursing Science Chulalongkorn University*. 2008;20(3):55-68. (in Thai)
20. Sritong W, Payakkaraung S, Sangperm P. Intention to Breastfeeding in Mothers Receiving Breastfeeding Information from Different Medias. *Nursing Science Journal of Thailand*. 2022; 40(2):49-66. (in Thai)